

כולל "פורת יוסף"
ע"ש ר' יוסף בן ר' סעדיה חדד ז"ל
רח' זבולון 37 גדרה

עלון מס' 90
ו' אבתש"ע
דברים

למי שלאכוח את חברו
צריך להוכיחו
באהבה ובסתירה,
ולמי שלאכוחו בגלוי
לפני בני אדם,
אין זה באהבה.
הזהר הקדוש

זמני השבת
בניסת השבת; 19:26
יציאת השבת; 20:28

שיהיו דברי תורה "מחודדין בפיו"...

"אלה הדברים, אשר דבר בלשה" (דברים, א, א')

פעם אחת כשסיים ר' אריה לוי את תפילתו בערב שבת, ניגש אליו איש שאינו שומר תורה ומצוות ובידו סיגריה דלוקה ושאל את הרב היכן מלון המלך דוד ?

למרות שהאיש התנהג בחוצפה ובעזות ענה לו הרב: "לא אוכל להסביר לך מכאן כיצד מגיעים בדיוק, ולכן אבוא איתך".

כשהלכו בדרך המשיך האיש לעשן והרב כדרכו בקודש התעלם מכך. לאחר כרבע שעה של הליכה, כשניתן היה לראות את המלון, אמר לו הרב: "זהו המלון שבקשת".
כשראה זאת אותו אדם אמר לרב: "דע לך, כי יש לי לב קשה מאוד. אף אחד לא הצליח לשכנע אותי לשמור שבת...
היא "דרכיה דרכי נועם..."

"אלה הדברים, אשר דבר בלשה" (דברים, א, א')

מנה כאן מקומות שהכעיסו למקום, והזכיר ברמז מפני כבודן של ישראל- רש"י

מסופר על הרב אריה לוי זצ"ל, שפעם אחת הוזמן לבית המשפט לתביעה שיפרע שטר שהוא חתוך עליו כערב. תמה על כך הרב, שהרי לא זכור לו כלל שחתם על השטר הנזכר.

הופיע הרב בבית המשפט ונכח לדעת שחתימתו זוייפה ובעל-החוב עומד מולו בעיניים מושפלות מרוב בושה על הזיוף שעשה. כדי שלא לביישו, הודה הרב שזוהי חתימתו ובקש מהשופט שיפרוס לו את החוב על פני תשלומים רבים כדי שיוכל לעמוד בתשלומים כי היה זה סכום גבוה, וזאת עשה כדי לא לבייש יהודי...
מתוך אוצרות התורה

הכל מתפללים
אל הבורא שהוא
יעשה את רצונם,
ואינם חושבים
כי האמונה
מחייבת אותם
שהם יעשו את
רצון הבורא.
רבי נחמן מברסלב

דיני קריאת שמע וברכותיה (המשך)

פינת ההלכה

הרב דב ניסים עליט"א,
ראש כולל "פורת יוסף"

כלל גדול לימדונו חכמים (סוכה לה) שומע כעונה, דהיינו שהשומע דיבור של מצווה מחבירו

שמתכוין להוציאו, וגם הוא מתכוין בשמיעתו לצאת ידי חובתו, הרי הוא כאילו אמר אחר חבירו מילה במילה.

דין זה למדוהו חכמים ממנהג קריאת ההלל בזמן הקדום (וכיום נשמר מנהג זה רק ביהדות תימן), כששליח ציבור אומר "ברוך הבא" הציבור אומרים את המשך הפסוק "בשם ה'" ואינם אומרים "ברוך הבא", אלא סומכים על מה ששמעו משליח ציבור והתכוין להוציאם, ונחשב להם כאילו אמרו בפייהם.

ונתנו חכמים מקור לדין זה מפסוק בספר מלכים (מלכים ב כב טז): "את כל דברי הספר אשר קרא מלך יהודה", מייחס הכתוב קריאת הספר למלך, למרות שלא המלך קראו בעצמו אלא סופר המלך קראו לפניו. למדנו מכאן שומע כעונה'.

וכל זה דווקא בכל הברכות כגון ברכות המצוות וברכות הנהנין, אבל בברכות קריאת שמע אינו יכול להוציא את חבירו ידי חובה, אלא ע"י שליח ציבור במניין עשרה, שאז יכול להוציא את הציבור ידי חובתם והם שותקים ושומעים. ומכל מקום בברכות ארוכות כגון אלו עדיף יותר שכל אחד יאמר בלחש עם שליח ציבור, כיוון שקשה לכווין דעתו לקריאת שליח הציבור לאורך כל הברכה כולה.

ולעניין קריאת שמע עצמה צריך כל יחיד לקרוא לעצמו, כדין תפילת עמידה שאין יכול להוציא את חבירו ידי חובה (כיוון שצריך כל יחיד לקבל עול מלכות שמים, ולבקש רחמים על עצמו), וגם שליח ציבור אינו יכול להוציא ידי חובה כל עוד שהוא מסוגל לקרוא ולהתפלל.

מעשה באדם אחד כשר, שהיתה לו בת להשיא, והיו בצדו שני בני-אדם, אשר כל אחד חפץ לישא בתו.

והלך האדם הכשר, ובקש מאדם אחד לעשות עמו מריבה, ולקח לבסוף אותם שנים לדון ביניהם, ועשו כך.

אחד מהם היה מחניף לאותו אדם כשר כדי שישאיו בתו, והיה מזכה אותו בכל דבריו; ואותו אחר אמר: "אין הדין עמך אלא עם חברך". ואז נתן בתו לאותו שהיה מחייב אותו, כי אמר: ודאי הוא אדם טוב, שלא החניף ולא נשא לי פנים. (ספר חסידים)

מעשה ביהודי גביר אדיר, סוחר תבואה, שהתגורר ברוסיה, וניהל את עסקי המסחר שלו על פני כל הארץ. ובשעה שפרצה מלחמת העולם הראשונה, פגשו ה"חפץ חיים", והנה הגביר הזה מתאונן לפניו שאין הוא רואה ברכה בעסקיו, ואף שהיקף מסחרו גדול והוא שולח "קרונות של חיטה" לטחינה, בכל זאת אין העסק מצליח, ומדוע? הסיבה היא, כי השוק "מוצף" סחורה, התחרות גדולה, והסוחרים בעצמם מורידים את השער, ועוד שאין מקבלים את התשלום במזומן, אלא בתשלומים ולזמן רחוק, כללו של דבר עסק גדול שהכנסתו מועטת...

לאחר זמן, כשהתחוללה המהפכה ובעקבותיה בא הרעב הגדול בכל רחבי רוסיה, שוב נפגש אותו סוחר עם ה"ח", וראה זה פלא, דווקא עתה בזמן הרעב הגדול הוא נראה שמח ומרוצה ביותר. שאלו ה"ח" לשלומו ולעסקיו והשיב לו הגביר: "ברוך השם, בלי עין הרע מרוויח אני עכשיו יפה..." "הכיצד?" תמה ה"ח, "הלא הרעב כבד בארץ, קשה להשיג תבואה המחסנים ריקים, ואיך יתכן דבר זה שדווקא עתה עסקי התבואה שלך מכניסים רווח גדול?"

השיב הסוחר: "דווקא משום כך, הרווחים גדולים, כי מלפנים, בזמן השלום, כשהארץ הייתה "מוצפת" בתבואה, קשה היה לי למכור את תבואתי משום שהאופים דרשו קמח משובח, ובעלי הטחנות הקמח תבעו אף הם חיטים משובחים. "מובחר שבמובחר" הם ביקשו, כל סחורה שהבאתי להם בדקו בשבע בדיקות, והיו מעקמים את אפם, ופוסלים, וחוזרים ופוסלים, ועוד שמסביב לכל קונה עמדו עשרים מוכרים, וממילא העסק לא היה ריווחי. אולם כיום הרעב כבד בארץ, כמעט שאין חיטים למכירה, ולכן בזמן שאני בא למכור אפילו מעט תבואה, הרי ממש חוטפים ממני בעודו בכפי ואין בוררים דווקא תבואה משובחת ביותר, אלא לוקחים מכל הבא ליד אפילו תבואה גרועה, וגם משלמים כל מחיר שאבקש ובמזומן... א"כ ברור מדוע עסקי פורחים דווקא עתה".

ומסיים ה"ח ואומר: "כן הוא גם כן בעסקי התורה והמצוות, כי מלפנים, כשהיה עם ישראל בתפארתו הרוחנית, כל הישיבות מלאים בלומדי תורה בשקידה עצומה וכו', ובעלי בתים קבעו עיתים לתורה, ובעלי מעשים טובים נפלאים וטהורים, היה "שוק התורה והמצוות" מוצף בסחורה משובחת, אז ביררו מאוד בשמים, ולא קיבלו אלא סחורה "מובחר שבמובחר", תורה שנלמדה לשמה ובקדושה ובטהרה, ורק תפלה ומעשים טובים שנעשו בכונת הלב כראוי, ואפילו אם נמצא פסול קל, בחסרון ה"לשמה" בתורה, ובכוננה במעשים טובים, לא היה לסחורה כזו כ"כ דורשים. אבל עתה שבעוונותינו הרבים עם ישראל ברובו הגדול נעור וריק מתורה ומצוות, גם בקרב שומרי התורה והמצוות, מועטים העוסקים בתורה ובמצוות כראוי. והרי זה עתה "בצורת רוחנית קשה", שעת חירום. בזמן כזה כל סחורה שמביאים לשוק היא "מיד" נחטפת! ואפילו אם התורה והמצוות לא מושלמים, שלא לשמה ושלא בקדושה ובטהרה כראוי, וכן תפילות ומעש"ט שלא בכונת הלב כראוי, ואף שהמעשים "קטנים" בכמותם, מעט דפי גמרא, ומעשים טובים קטנים בהיקפם, אעפ"כ הכל חשוב ומתקבל ברצון, ובעד הכל משלמים בתשלומים נכבדים! מתוך "שכרן של מצוות"